

Inwestycje współfinansowane ze środków europejskich

Okres przemian zachodzących na przełomie lat 80. i 90. zaznaczył się również w przedsiębiorstwach wodociągowych w Polsce. Charakter pracy w nich narzucał pewną dwuznaczność: z jednej strony dostawa wody mieszkańcom była odbierana jako pewnego rodzaju misja, z drugiej zaś odbiór i oczyszczanie ścieków nie należało do tematów chętnie poruszanych na spotkaniach towarzyskich.

Witold Dadej na tle Oczyszczalni Ścieków „Hajdów”

Niezależnie od tego w Lublinie, tak jak w wielu największych miastach Polski, decydenci w latach siedemdziesiątych dostrzegli konieczność budowy nowoczesnych, jak na tamten czas, oczyszczalni ścieków. Myśl była bardzo chwalebna, gorzej było z jej realizacją. Projekty techniczne wykonywane były długo, powodując podejmowanie decyzji o rozpoczęciu realizacji budowy przed ich ukończeniem, dzieląc inwestycję na etapy, co zdecydowanie wydłużało czas realizacji. Brak postępów w osiągnięciu spektakularnych sukcesów budził zniecierpliwienie wśród decydentów, wpływając na obniżanie rangi tych sztandarowych inwestycji. W pierwszych latach były to inwestycje centralne, następnie wojewódzkie, aby ostatecznie stać się miejskimi.

Kilkunastoletnia realizacja projektu

Projekt lubelski rozpoczęto w latach 1973-1975 i, jak przystało na tak dużą oczyszczalnię, o zakładanej przepustowości 165 000 m³/dobę, prowadzony był intensywnie przez kilkanaście lat, czyli do 1991 roku. W międzyczasie nowatorska myśl techniczna uległa zesterzeniu, zapął wykonawcy robót stygł, a po-

większające się trudności gospodarcze negatywnie wpłynęły na produkcję materiałów i urządzeń, stanowiących podstawę prawidłowej pracy w ekstremalnie trudnych warunkach (skład chemiczny ścieków, opary, siarkowodór, metan, zmienne warunki atmosferyczne). Ciągłe wydłużany okres realizacji i nieudane próby egzekwowania poprawiania jakości od wykonawcy były powodem podjęcia rozpaczliwej decyzji o odbiorze końcowym, przerywając czynności wykonawcy, przejmując przez eksploatatora rozpoczęcie modernizacji wszystkich obiektów technologicznych.

Rozruch technologiczny i wstępna eksploatacja, prowadzone dużym wysiłkiem, pozwoliły otrzymać pozwolenie wodnoprawne na eksploatację, uwarunkowane zapisem zobowiązującym eksploatatora do rozpoczęcia prac nad rozszerzeniem możliwości dodatkowej redukcji związków biogenych. Pierwsze miesiące eksploatacji ukazały dużą awaryjność urządzeń i dużą częstotliwość zakłóceń technologicznych. Uciążliwość zapachowa, brak docelowego rozwiązania sposobu zagospodarowania osadu ściekowego, a także tracona energia poprzez spalanie biogazu w pochodni przy jednoczesnym wysokim wskaźniku

zużycia energii elektrycznej określiły kierunki działań naprawczych na najbliższe lata. Dodatkowym problemem był chroniczny brak finansów.

Zbawienne przemiany

Zachodzące przemiany polityczne w kraju okazały się zbawienne i dla naszej branży. Otwarcie na zachodnie technologie dawało nadzieję na naprawę tej gałęzi gospodarczej. Pojawiła się możliwość zapoznania się z rozwiązaniami technicznymi i technologicznymi w krajach Europy Zachodniej. Nawiązane kontakty w trakcie wyjazdów zagranicznych, konferencje naukowo-techniczne z udziałem przedstawicieli firm zachodnich oraz targi ujawniły wiele możliwości transferu nowoczesnych urządzeń i technologii. Wymiana doświadczeń pozwalała utwierdzić się w przekonaniu podejmowania właściwych decyzji, z zachowaniem zasady konkurencyjności. Brak przepisów prawnych w zakresie zamówień publicznych nie przeszkadzał w zaproszeniu kilku, a niekiedy kilkunastu oferentów do składania ofert, które – poddawane dokładnym analizom – pozwalały na wybór najkorzystniejszej. Ciągłe jednak brakowało środków finansowych.

Fundusze Unijne

W 1999 roku pojawiła się notatka w prasie o tworzeniu przez państwa europejskie Funduszu Przedakcesyjnego ISPA. Możliwość pozyskania środków z tego źródła stała się szansą, a zarazem dużym wyzwaniem. Przystąpiliśmy do wyteżonej pracy nad przygotowaniem wniosku aplikacyjnego wg wymogów europejskich, który złożyliśmy w 2001 r. W 2002 r., po wnikliwej ocenie, mogliśmy podpisać memorandum finansowe na kwotę 25 mln euro, z czego ok. 10 mln euro wyniosło dofinansowanie. Ten pierwszy projekt z udziałem środków zewnętrznych pokazał nam w zupełnie innym świetle proces realizacji inwestycji. Pojawiły się instytucje „Inżyniera kontraktu” i JRP – jednostki realizujące projekt, a także nowe zasady współpracy pomiędzy inwestorem a wykonawcą. Wyszukaliśmy nasz zespół zgodnie z europejskimi wytycznymi. Dofinansowanie inwestycji z funduszy europejskich spowodowało przeniesienie obowiązku budowy infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej z zadań własnych

gminy na rzecz MPWiK, pozwalając w krótszym czasie wykonać dużo większy zakres rzeczowy. Nie byłoby możliwe wykonanie tak wielu zadań (5 projektów zakończonych, szósty w trakcie realizacji – pn. „Rozbudowa i modernizacja systemu zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków w Lublinie – etap III”) bez zaangażowania wszystkich służb spółki. To wszystko pozwoliło nam sprawnie i skutecznie prowadzić proces inwestycyjny.

56 kontraktów

Łączna wartość projektów dotychczas zrealizowanych w ramach Funduszu Spójności (wraz z ISPA) przekracza kwotę 700 mln zł, w tym wartość dofinansowania to ponad 343 mln zł. Środki finansowe pozwoliły zrealizować 56 kontraktów na roboty budowlane i usługi, w ramach których wybudowano i zmodernizowano łącznie 246 km sieci wodociągowo-kanalizacyjnych w ponad 300 ulicach Lublina. Całkowitej modernizacji poddano obiekty technologiczne oczyszczalni ścieków „Hajdów”, wykonując wszystkie prace z zachowaniem pełnej eksploatacji. Wykonano

i uruchomiono wielofunkcyjny i platformowy centralny system sterowania procesem produkcji wody stacji wodociągowych, umożliwiający inteligentne sterowanie całością procesu produkcji wody oraz programowanie pracy obiektów, zapewniający wizualizację procesu, kontrolę z systemem alarmowania i powiadamiania, dokumentowanie oraz raportowanie przebiegu procesu i stanu obiektów. Wprowadzono zarządzanie siecią wodociągowo-kanalizacyjną poprzez wykorzystanie modeli matematycznych i hydraulicznych oraz powiązanie ich z systemem GIS.

Wszystkie dotychczas zrealizowane inwestycje mają wymierny wpływ na poziom życia i zdrowia mieszkańców naszego miasta. Z jednej strony zapewniają dostęp do wody pitnej o najwyższych parametrach jakościowych, z drugiej zaś chronią środowisko poprzez poprawę warunków sanitarnych, spełniających najwyższe standardy europejskie. W osiągnięciu tych efektów bardzo ważną rolę odegrały środki finansowe pochodzące z funduszy europejskich.

WITOLD DADEJ